

37. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakunnan puheenjohtajana v. 1957 toimi toimitusjoht. Anni Voipio-Juvas sekä jäsenenä järjestösiht. Hertta Arvisto, varaston esimies Oskari Helenius, talousop. Alli Häggman, toiminnanjoht. Alarik Katra, rva Martta Kulonen, toimitsija Martti Rauhamo, prof. Paavo Roine sekä lääket.lis. Uno Tötterman, jonka lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli varat. Kaj Erik Östenson. Sihteerinä toimi toimitusjoht. Toivo Ekberg.

Lautakunta kokoontui 12 kertaa ja sen käsittelemien asiain pykäläluku oli 146. Saapuneita kirjeitä oli 30 ja lähetettyjä 34.

Lautakunnan päätökset. Kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi valittiin lautakunnan jäsenet Arvisto ja Katra (24. 1. 5 §); kamreeri Yrjö Laesmaa ja hänen estyneenä ollessaan kirjanpit. Helvi Heinonen tai toim.apul. V. Narvola yhdessä joko kassanhoit. Elma Maijalan, toim.apul. M. Oksasen, Laura Koivusen tai L. Lampisen kanssa valtuutettiin allekirjoittamaan shekit, maksumääräykset yms., toimitusjoht. Ekberg ja hänen estyneenä ollessaan kamreeri Laesmaa oikeutettiin hyväksymään laskut sekä viimeksi mainittu myös lähetteet tai hänen ollessaan estyneenä joko kirjanpit. Heinonen tai toim. apul. Narvola (24. 1. 7 §); laitoksen v:n 1956 tilinpäätös sekä v:n 1958 talousarvioehdotus hyväksyttiin (25. 4. 53 §, 23. 5. 64 §); laitos oikeutettiin tilaamaan v:ksi 1958 määrättyt sanomaja aikakauslehdet (26. 9. 100 §); päätettiin eräistä elintarvikehankinnoista (24. 1. 13 §, 21. 2. 29 §, 26. 9. 92—94 §, 24. 10. 109 §, 9. 12. 132 §); laitoksen kertahankinnan ylimmäksi arvoksi kertomusvuonna vahvistettiin 3 mmk (25. 4. 55 §); tehtiin eräitä päätöksiä, jotka koskivat elintarvikekeskuksen autokuljetusten järjestelyä ja siitä aiheutuvia toimenpiteitä (24. 1. 14 §, 25. 4. 57 §, 23. 5. 67 §, 29. 8. 83 §); valittiin työnantajan edustajat v:ksi 1958—1959 elintarvikekeskuksen tuotantokomiteaan (9. 12. 134 §); laitoksen irtaimistoluettelon hoitajaksi määrättiin toim. apul. Lilja Sahari (9. 12. 131 §); päätettiin hyväksyä toimitusjohtajan laatima ehdotus investointitoimikunnalle niistä sijoituksista, jotka laitoksen toiminnan kannalta ovat välttämättömät (21. 2. 30 §), juurikasvien hankintatilasto sekä vapaan varastotilan vuokraustoimenpiteet (21. 11. 125 §); kertomus elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1956 hyväksyttiin (23. 5. 63 §); kaupunginhallituksen kehoituksesta päätettiin kertomusvuoden kevätlukukauden aikana suorittaa kokeilutarkoituksessa maidon D-vitamiinointia neljässä kansakoulussa (21. 2. 27 §); kouluruokailuohjelma päätettiin tiedottaa kaupungin sanomalehdissä (24. 10. 115 §); Helsingin Eläkkeennauttijain yhdistykselle myönnettiin lupa kokoustensa sekä perheillanviettojen pitämiseen laitoksen henkilökunnan ruokailuhuoneessa määräaikoina (24. 1. 10 §). Lisäksi päätettiin ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntämisestä eräille työntekijöille (24. 10. 108 §) sekä Kaupunkiliiton myöntämien ansiomerkkien jakotilaisuuden järjestämisestä (29. 8. 86 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat: Kaupunkiliiton ansiomerkkin myöntämistä kolmelle laitoksesta eläkkeelle siirtyneelle viranhaltijalle (21. 3. 42 §); yhden laitoksen autonkuljettajan viran lakkauttamista (25. 4. 56 §); henkilökunnalta ruoasta perittävän luontoisetukorvauksen korottamista 1. 10. lukien (26. 9. 101 §) sekä

oikeuden myöntämistä eräiden määrärahojen ylittämiseen (21. 2. 33 §, 26. 9. 96 §, 21. 11. 124 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat: ns. sairaalalääkärin palkkauskomitean II mietintöä (21. 3. 43 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1956 (21. 3. 44 §); yleisten töiden lautakunnan esitystä, joka koski laitoksen juurikasvivaraston suunnittelua, luonnospiirustuksia ja alueen varaamista sitä varten (7. 6. 70 §); koululapsille tarjotun maidon D-vitaminointikokeilun tuloksia (29. 8. 80 §) sekä ns. kouluateriakomitean mietintöä (29. 8. 81 §).

Kaupunkiliiton ansiomerkkien jakotilaisuus. Kaupunginhallituksen 9. 5. tekemän päätöksen mukaisesti suoritettiin Kaupunkiliiton myöntämien ansiomerkkien jako poikkeuksellisesti kertomusvuonna elintarvikekeskuksen viranhaltijoille lautakunnan toimesta 26. 9. järjestetyssä tilaisuudessa Alppirinteen ruokalassa. Ansiomerkit jaettiin laitoksesta eläkkeelle siirtyneille koulukeittäjä Tyyne Kuituselle sekä apulaiskeittäjille Elina Kolaselle ja Elin Törnroosille.

Tiedotustilaisuus kuljetuselimeen kuuluville. Lautakunta järjesti 26. 9. kuljetuselimeen kuuluville tiedotustilaisuuden, jossa selostettiin järjestelytoimiston suorittamia vertailevia tutkimuksia laitoksen omien ja liikennöitsijäin kuorma-autojen käytöstä. Järjestelytoimisto oli esittänyt elintarvikekeskuksen autokannan supistamista neljään kuorma-autoon. Tutkimusten perusteella oli kaupunginhallitus kehottanut lautakuntaa mahdollisuuksien mukaan käyttämään ajoihin yksityisten liikennöitsijöiden kuorma-autoja ja vastaavasti vähentämään omaa kuorma-autokantaansa niin, että sille riittäisi jatkuvasti työtä koko vuodeksi. Tätä kehotusta lautakunta olikin noudattanut. Selostusta seuranneen keskustelun aikana antoivat asiantuntijoiksi kutsutut järjestelytoimiston järjestelyinsinööri Esko Pennanen ja työntutkija Mauri Venesjärvi lisätietoja suoritetuista tutkimuksista.

Laitoksen henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli 207; näistä työskenteli yhteensä 191 ruokatehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa, 5 Herttoniemen kasvisvarastossa ja 11 kassa- ja tilivirastossa. Varsinaisia viranhaltijoita oli 76. Eläkkeelle siirtyivät kertomusvuonna koulukeittäjä Tyyne Kuitunen sekä apulaiskeittäjät Elina Kolanen ja Elin Törnroos. Äitiyslomalla oli neljä keittiöapulaista.

Lautakunta vahvisti vuoden koeajan jälkeen talousop. Brita Söderströmin nimityksen 24. palkkaluokan pääemännän virkaan (1. 11. 106 §). Vuoden aikana täytettiin 11. palkkaluokan koulukeittäjän ja 10. palkkaluokan ruokalanhoitajan virat sekä kolme 9. palkkaluokan apulaiskeittäjän ja kuusi 8. palkkaluokan keittiöapulaisen virkaa (21. 3. 45 §, 24. 10. 107 §, 21. 11. 121 §).

Laitoksen työskentelytilat ja teknillinen välineistö. Koulukeittiön pilareita suojattiin teräspeltilevyillä. Pikkukeittiön seinät kunnostettiin. Ruokailuvälineistön pesuhuoneeseen lisättiin valopisteitä. Lihahuoneen jäädyttämön raudoitus maalattiin. Pukuhuoneiden siuhkut kunnostettiin. Keskusvarastossa ja ompelimossa suoritettiin eräitä uudelleenjärjestelyjä.

Kuorimoon hankittiin pikakutteri lisälaitteineen ja kuorintalevyt perunankuorintakoneisiin sekä virkamiesruokalaan yleiskone.

Herttoniemen kasvisvarasto. Laariväleikköjä ja lattioita uusittiin sekä kunnostettiin. Kannatuspilareita vahvistettiin ja välikattoa tuettiin. Varastorakennuksen seinä uusittiin ja vahvistettiin piirulla. Katto korjattiin, tervattiin ja vasoitusta vahvistettiin. Lastauslaituri ja autovaaka kunnostettiin. Varastorakennuksen pohjoinen sivu tuettiin pilareilla.

Laitoksen toiminta. Pääosan laitoksen työstä muodosti ruoan valmistaminen ja toimitaminen kouluille ja kunnallisille ruokaloille sekä kesällä kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille.

Edelliseen vuoteen verraten liikevaihto lisääntyi 309 238 454 mk:sta 334 484 400 mk:aan.

Elintarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansa- ja ammattikouluille, eräille oppi- ja yksityiskouluille, kunnallisille ruokaloille, lasten leikkikentille, koulupuutarhoille; kaupunginhallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Helsingin Meijeriliike Oy:lle, Hoover Oy:lle ja Helsingin Työväen Säästöpankille.

Elintarvikkeita välitettiin Auroran, Kivelän, Nikkilän, Marian ja Malmin sairaaloille,

Kustaankartanon vanhainkodille, Koskelan sairaskodille, 11 opetuskeittiölle, seitsemälle lastenkodille, 63 lastentarhalle, neljälle lastenseimelle, kolmelle päiväkodille, neljälle kesäsiirtolalle, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Laitos toimi ruokatarvikkeitten hankintaelimenä yhteistoimin sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto- ja lastensuojelulautakuntien alaisten laitosten kanssa. Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä toimi laitoksessa hankintajaosto.

Hankitut tärkeimmät elintarvikemäärät olivat seuraavat:

ruokaleipää (kuiva paino)	53 481 kg	sipulia	5 610 »
ruokaleipää	775 850 kpl	verta.....	3 830 l
kahvileipää	191 874 »	makkaraa	30 679 kg
jauhoja.....	65 810 kg	raavasta	174 178 »
suurimoita ja hiutaleita ..	64 846 »	vasikkaa	61 146 »
makarooneja	3 840 »	sikaa	50 814 »
herneitä	42 998 »	lammasta	1 666 »
kidesokeria	21 000 »	maksaa.....	8 797 »
palasokeria	2 600 »	kieltä	391 »
siirappia	450 »	kanoja ja kalkkunoita ...	5 512 »
omenamarmelaadia	2 272 »	kalaa (tuoretta ja savus-	
kahvia	1 960 »	tettua)	9 254 »
teetä	70 »	silakoita (suolattuja)	920 »
kaakaota	215 »	silliä	1 136 »
kuivattuja hedelmiä	3 313 »	puolukoita	25 094 »
maitoa	1 971 741 l	virvoitusjuomia	47 350 pulloa
piimää	43 098 »	pilsneriä	42 912 »
voita	5 431 kg	talouskaljaa.....	349 »
margariinia	7 640 »	savukkeita	113 490 rasiaa
suolaa	15 370 »	sikaareja	1 750 kpl

Herttoniemen kasvisvarastosta välitettiin:

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	punajuurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
elintarvikekeskukselle	712 515	18 332	31 405	7 588	20 875	790 715
kaupungin laitoksille	381 595	30 807	16 791	15 821	8 879	453 893
muille	5 375	—	—	—	—	5 375
varastossa 31. 12.	458 208	22 538	29 282	13 045	10 346	533 419
Yhteensä	1 557 693	71 677	77 478	36 454	40 100	1 783 402

Kertomusvuoden alussa oli kasvisvarastossa laitoksen toimesta hankittuja juurikasveja seuraavasti: perunaa 401 110 kg, porkkanaa 26 687 kg, lanttua 21 855 kg ja punajuurta 11 430 kg. Juurikasvit ostettiin lajiteltuina ja ne säilyivät suhteellisen hyvin varsinaisen kylmän ajan.

Elintarvikekeskuksen, lastentarhain lautakunnan, lastenkotien johtokunnan ja kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut jauho- ja siirtomaatuotteet ja erät muut ruokatarvikkeet varastoitiin laitoksen Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankittu liha varastoitiin teurastamon kylmään tilaan.

Vapaata Herttoniemen kasvisvaraston varastotilaa vuokrattiin kiinteän materiaalin ja hedelmien varastointiin seuraaville toimintajärjestöille ym. jäljempänä mainituista vuokrasta: sähkölaitokselle 125 m², 150 000 mk, Valiolle 813 m², 780 480 mk, Kesko Oy:lle 470 m², 516 000 mk, Hedelmä Oy:lle 375 m², 351 500 mk, Helsingin Toverit -nimiselle yhdistykselle 40 m², 40 000 mk, Hankintaliike Leikas Oy:lle 5 m², 63 500 mk ja Helsingin Kauppiaat Oy:lle 10 m², 1 000 mk, yhteensä 1 838 m² ja 1 902 480 mk:n vuokrasta.

Lisäksi vuokrattiin varastotilaa juurikasvien ym. varastointiin seuraaville määrille (tilat tarkoittavat 1 000 kg:n eriä): Oy. Gustav Paulig Ab:lle 170, vuokra 337 500 mk, Kahvi Oy:lle 40, 78 750 mk, O. Backman'ille 70, 84 000 mk ja H. Tuomikoskelle 110, 193 500 mk eli yhteensä 390 000 kg:n määrälle ja 693 750 mk:n vuokrasta.

Vuokratulot varastotiloista olivat kaikkiaan 2 596 230 mk.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 121 030, kunnallisille ruokaloille 647 048, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 68 626, huoltolautakunnan työtuville 37 922, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 16 692 sekä yksityisille laitoksille 78 533 eli yhteensä 4 969 851. Annoslisäys v:een 1956 verrattuna oli 47 214.

Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin 12 kunnalliselle ruokalalle, 75 Helsingin kansakoululle, kahdelle ammattikoululle, 20 oppikoululle, 16 kaupungin leikkikentälle ja kahdelle koulupuutarhalle, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Venäläiselle koululle ja lastentarhalle, Tabunovin koulun lastentarhalle, Töölön valmistavalle koululle, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Helsingin Meijeriliike Oy:lle, Hoover Oy:lle, Suomen Teatterikoululle, Helsingin Kauppakoululle ja Kultaseppäkoululle.

<i>Liikevaihdon ryhmitys:</i>	1957 mk	1956 mk
Kansakoulut	156 056 603	149 341 172
Ruokalot	76 162 033	60 188 244
Sairaalat.....	43 433 468	42 454 804
Huoltotoimi	12 627 075	15 201 394
Erinäiset kaupungin laitokset	27 989 238	26 784 548
Muu liikevaihto	15 281 367	15 268 292
Luontoisedut	2 934 616	2 564 838
Yhteensä	334 484 400	311 803 292

Liikevaihdon jakautuminen ilmenee seuraavasta:

	Kaupungin laitokset		Muut ostajat	
	mk	%	mk	%
Raaka-aineita	63 058 028	18.8	915 491	0.3
Ruokaa	175 111 968	52.4	92 401 385	27.6
Sekalaista	439 557	0.1	2 557 971	0.8
Yhteensä	238 609 553	71.3	95 874 847	28.7

Tulot:

	mk
Elintarvikekeskuksen tulot	331 549 784
Luontoisedut	2 934 616
<u>Yhteensä</u>	<u>334 484 400</u>

Menot:

Elintarvikekeskus	
Palkkiot	201 600
Vakinaiset viranhaltijat	32 893 917
Tilapäiset viranhaltijat	747 240
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	54 752
Viranhaltijain ylityökorvaukset	304 971
Muut palkkamenot	32 314 682
Vuokra	4 052 151
Vedenkulutus	651 575
Lämpö	5 255 753
Valaistus	853 781
Kaluston hankinta	2 106 099
Kaluston kunnossapito	1 785 959
Tavaranostot	233 578 414
Tarverahat	4 751 047
Korjaukset	561 040
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	2 905 856
Konttokuranttitilin korko	1 768 198
<u>Yhteensä</u>	<u>324 787 035</u>

Kassa- ja tilivirasto		mk
Vakinaiset viranhaltijat	5 353 650	
Tilapäiset viranhaltijat	398 160	
Viranhaltijain ylityökorvaukset	65 272	
Muut palkkamenot	296 400	
	<u>6 113 482</u>	
	<u>Yhteensä</u>	<u>330 900 517</u>
<i>Tulos:</i>		
Tulot tilien mukaan	334 484 400	
Menot » »	330 900 517	
	<u>Ylijäämä</u>	<u>3 583 883</u>